

2994

395.

SPRAWOZDANIE DYREKCJI
SZKOŁY HANDLOWEJ
W KRAKOWIE

UNIOF

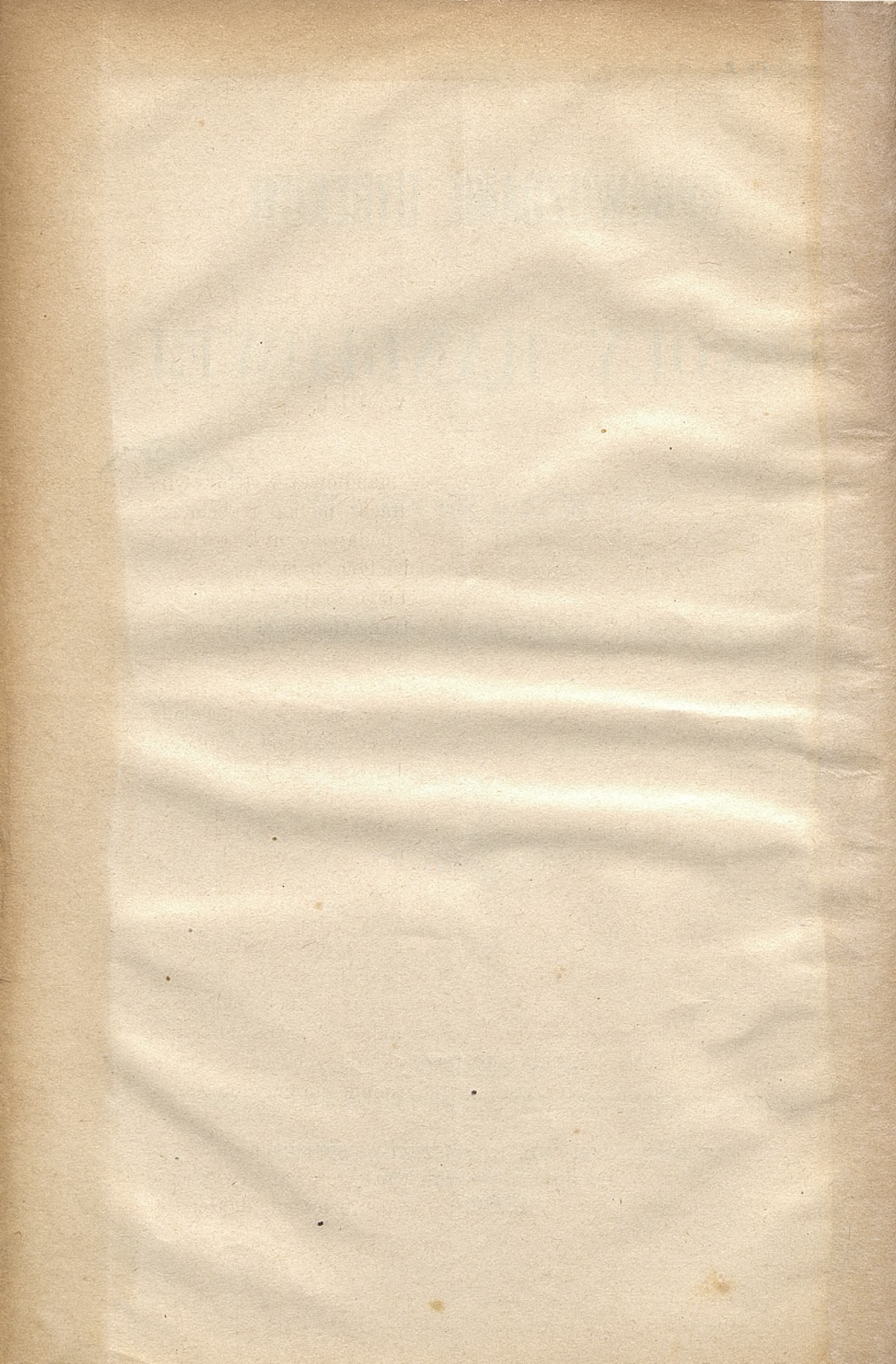
za rok szkolny 1889/90.

KRAKÓW.
NAKŁADEM DYREKCJI SZKOŁY HANDLOWEJ.

W DRUKARNI WŁ. L. ANCZYCA I SPÓŁKI,
pod zarządem Jana Gadowskiego.

1890.

SPRAWOZDANIE.

Upłynął rok ósmy istnienia szkoły handlowej w Krakowie, w którym zarówno jak w poprzednich latach, nauka trybem regularnym, opartym na systematycznym, pedagogicznym rozwoju z dobrym skutkiem uczniom tej szkoły udzielaną była.

Opiekunowie czynni, względnie instytucje krajowe i rządowe, zasilające szkołę datkami, umożliwiając tym sposobem jej egzystencję — również opiekunowie moralni, otaczający zakład staraniem, radą i życzliwością, uzupełniając się nawzajem, powodują prawidłowy rozwój instytucyi, która w miarę nabytych doświadczeń PP. nauczycieli, coraz lepiej się rozwija tak pod względem użyteczności swej dla kraju, jak też pod względem liczby uczni zakład opuszczających.

Młodzież wstępująca do zakładu ze zbyt skromnym naukowym zasobem przygotowawczym, gdyż niektórzy uczniowie zaledwie szkoły ludowe pokończyli, a w przeciągu kilku lat zaniedbanego uczęszczania do szkoły po największej części zapomnieli, czego się w szkołach tych uczyli, dzięki staraniom i pracy nauczycieli, nabywają po roku uczęszczania do szkoły handlowej tyle wiedzy, że zazwyczaj około trzy czwarte takich uczni z klasy pierwszej do drugiej przejść może, gdzie zasób naukowy uczni, znacznie większym być musi, gdyż przedmiot wykładanych nauk ściśle z handlem zespolony, starannego przedwstępного przygotowania wymaga.

Aby ten niedostateczny materiał uczni wstępujących do klasy pierwszej ukształtować i do klasy drugiej przygotować, zwłaszcza przy nader szczupłej, bo dwugodzinnej nauce dziennie, dokładają

dotyczący nauczyciele usilnych starań, aby pracą i gorliwem wypełnianiem swych obowiązków, oraz moralnem uobyczajaniem uczni, przewodniczyć młodzieży żywym przykładem, co też Dyrekcyja na tem miejscu z uznaniem dla personalu nauczycielskiego zaznacza.

Również musi się Dyrekcyja z obowiązku i w imię dobra uczni zwrócić do Panów kupców z prośbą, by uczniom u siebie zajętem zezwalali na całkowite ukończenie trzechlecia nauki, a nie jak to zbyt często się zdarza, że chłopiec zajęty w handlu po wyzwoleniu na subiekta z nakazu pryncypała zakład po ukończeniu drugiej klasy z ubolewaniem opuszcza, chlebodawca bowiem do trzeciej klasy uczęszczać mu nie pozwala. Tak więc uczeń, a zdarza się często, bardzo zdolny, przerywa nie własnowolnie naukę i na szkodę osobistą i swego pryncypała zakład opuszczając nie ma należytego pojęcia o przedmiotach koniecznie potrzebnych, które dopiero w trzeciej klasie wykładane bywają. Jestto krzywda wyrządzona i chłopcu pragnącemu nauki specjalnej i kupcowi, który niedouczonym subiektem na własną niekorzyść się posługuje.

Wewnątrz szkoły i w ubiegłym roku nie zaszły zmiany, ani w planie udzielanych nauk, ani w wyborze dotąd używanych podręczników, przybył tylko nowy „*Podręcznik do nauki buchalteryi*” p. Bolesława W. Antoniewicza, którego część I-szą w zeszłym roku w drugiej klasie używać zaczęto. W przyszłym zaś roku używane dotąd wypisy niemieckie Rebeny zastąpione będą nowo wydanym podręcznikiem Dra Germana i Dra Petelenza, który pod względem wyboru ustępów i zastosowania tychże do praktycznych celów poprzednio używany wszechstronnie przewyższa.

Dyrekcya wypełnia przykry obowiązek zaznaczając, że Wni Jerzy Goebel i Jan Federowicz ustąpili ze stanowiska Członków Wydziału Zarządu szkoły, które z prawdziwym pożytkiem dla tejsze piastowali. W miejsce ustępujących wybrała kongregacya kupiecka Wnych Stanisława Feintucha i Władysława Fischera, do których Dyrekcyja z gorącą prośbą się odnosi, by znakomitą swą wiedzą i doświadczeniem zakład ten młody, a tak dla handlu i przemysłu potrzebny, wspierać i opiekować się nim raczyli.

W personalu nauczycielskim w miejsce p. Romana Celińskiego, nauczyciela dla języka francuskiego, który zagnalony ciężkiem cierpieniem i stosunkami familijnymi miasto nasze na zawsze opuścił,

angażowanym został tymczasowo p. Paweł Rongier; nauczyciel tegoż języka przy tutejszej wyższej szkole realnej.

Postępy uczni w naukach i pilność w piśmiennych wypracowaniach, były we wszystkich klasach zadawalniające, również i zachowanie się pod względem obyczajowym zwłaszcza w I i III klasie bardzo dobre. W klasie II jeżeli obyczaje i karność nie były wszechstronnie odpowiednie, to przyczyny szukać należy u kilku uczni niesfornych i w nauce się zaniedbujących, którzy jednak przed końcem roku szkolnego zakład opuścili.

Kończąc niniejsze sprawozdanie przedkładamy daty statystyczne za ubiegły rok szkolny, program nauk i wyniki klasyfikacyi.

W roku szkolnym 1889/90, a ósmym istnienia szkoły zapisało się :

do klasy	I	42	uczni
"	"	II	33 "
"	"	III	23 "
Razem przeto		98	"

W ciągu roku opuściło zakład 30 uczni, a klasyfikowano w klasie I 27, w klasie II 24, w klasie III 17, razem 68 uczni. W porównaniu z rokiem przeszłym, okazuje się, że w roku szkolnym 1889/90, zapisało się mniej o 7-miu, a klasyfikowano mniej o 9-ciu uczni.

Z zapisanych 98 uczni było 49, którzy już poprzednio do szkoły uczęszczali, 39 zaś nowo zapisanych.

Z zapisanych 98 uczni było 38 zajętych w handlach, reszta 60-ciu dotąd żadnej praktyki handlowej nie miała; — w ciągu roku przestało chodzić na wykłady 9 zawodowych i 21 niezawodowych a klasyfikowano 28 uczni praktykantów handlowych i 40 niezawodowych.

W porównaniu z rokiem zeszłym zapisało się zawodowych uczni więcej o 3, a klasyfikowano o jednego więcej jak w roku zeszłym.

Program nauk w poszczególnych przedmiotach był następujący :

Język polski (*uczył p. W. Michna*).

Klasa I. Tygodniowo godzin 2.

Czytanie płynne i wyraziste; objaśnianie odczytanych ustępów pod względem treści i związku pojedynczych myśli; opowiadanie treści w dłuższych ustępach; wyuczenie się na pamięć i należyte wygłaszanie wzorowych, poprzednio odczytanych i wyjaśnionych ustępów, bądź prozaicznych bądź poetycznych.

Ćwiczenia gramatyczne, a mianowicie: gruntowne poznanie wszystkich części mowy; odmiany imion; o zdaniu pojedynczem, gólem i rozwiniętem; pojęcie o zdaniu złożonem.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie: ortograficzne na podstawie dyktatów; pisanie przystępnie opowiedzianych bajek, powiastek; opisów różnych przedmiotów, tudzież pisanie w skróceniu treści odczytanych ustępów z książki do czytania przeznaczonej.

Zadanie co dwa tygodnie.

Podręcznik: Wypisy polskie, tom I.

Klasa II. Tygodniowo godzina 1.

Treściwe opowiadanie odczytanych ustępów ze szczególną uwagą na poprawność; zwięzłość wyrażania się. Wyuczanie się na pamięć ustępów prozaicznych i poetycznych.

Ćwiczenia gramatyczne, a mianowicie: powtórzenie o zdaniu złożonem pojedynczem rozwiniętem; uzupełnienie nauki o zdaniu złożonem z uwzględnieniem znaczenia spójników i używania znaków pisarskich; uzupełnienie odmian imion i czasownika, tudzież nauka o składni, zgody i szyku.

Ćwiczenia piśmienne, a mianowicie: opisy i opowiadania, do których treść brano z nauk realnych, albo handlowych i przemysłowych.

Co dwa tygodnie zadanie.

Klasa III. Tygodniowo godzina 1.

Czytanie, objaśnienie; opowiadanie wzorowych ustępów pisarzy znakomitszych na podstawie polskiej książki przeznaczonej do

czytania. Cały zakres nakreślonej nauki z gramatyki w klasie drugiej, powtórzona szczegółowo w klasie III.

Ćwiczenia piśmienne; takie same co do formy jak w klasie II., tylko znacznie w szerszym zakresie. Przy objaśnieniu ćwiczeń piśmiennych wyjaśniano główniejsze formy i zasady stylu.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik dla klasy II i III: Wypisy polskie tom II.

Język niemiecki (*uczył p. Rudolf Ottmann*).

Klasa I. Tygodniowo 4 godziny.

Czytanie, wymowa, uczenie się słów całymi grupami z uwzględnieniem potrzeb zawodu kupieckiego, składania zdań pojedynczych, na podstawie tychże praktyczne rozmówki, pisownia, ćwiczenia stylistyczne materiału ustnie przerobionego, uczenie się praktycznych, krótkich ustępów na pamięć z równoczesnem pisaniem tychże na tablicy.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa II. Tygodniowo 3 godziny.

Powtórzenie przedmiotów klasy I. Czasowniki nieregularne i tryby, zdania złożone i rozszerzone, rozmówki praktyczne, do zawodu kupieckiego zastosowane, czytanie ustępów i opowiadanie własnymi słowami, bądź uczenie się ustępów przedtem na tablicy spisanych na pamięć, celem nabycia wprawy w stylistyce.

Co dwa tygodnie zadanie szkolne.

Klasa III. Tygodniowo 3 godziny.

Ciąg dalszy przedmiotu klasy II. Opowiadanie bądź uczenie się na pamięć obszerniejszych ustępów z dziedziny przemysłu i handlu ze szczególnem uwzględnieniem stylistyki kupieckiej, sporządzenie kwitów, frachtów, przekazów, ogłoszeń, cyrkularzy, zaawizowań, krótkich listów kupieckich i t. p.

Co tydzień zadanie szkolne.

Podręczniki: Rebera ćwiczenia, Molina gramatyka.

Język francuski (*uczył p. Roman Celiński, od 15 marca p. Paweł Rongier*).

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Pierwsze zasady czytania i pisania, o rzeczowniku, rodzaju i o zaimku, słowa posiłkowe mieć i być, cztery koniugacje, ćwiczenia przy tablicy, reguła zgody imiesłowu przeszłego, o ortografii niektórych czasowników regularnych.

Co tydzień zadanie.

Klasa III. Tygodniowo 2 godziny.

Czasowniki przedstawiające trudności w niektórych czasach, czasowniki nieregularne, tłumaczenia i opowiadania z książki, ćwiczenia przy tablicy, korespondencya handlowa.

Co tydzień zadanie.

Podręczniki: Ćwiczenia Erarda-Ciechomskiego.

Rachunki kupieckie (*uczył p. Artur Stein*).

Klasa I. Tygodniowo 3 godziny.

Cztery działania liczbami niemianowanemi i mianowanemi, jednogatunkowemi, całemi i dziesiętnemi, wraz z ułatwieniami w działaniach; skrócony sposób mnożenia i dzielenia; działania rachunkowe ułamkami zwyczajnemi; rachunek liczbami wielogatunkowemi, całemi i dziesiętnemi, z uwzględnieniem miar i wag austriackich, oraz ważniejszych zagranicznych.

Co dwa tygodnie zadanie.

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Powtórzenie przedmiotu klasy I. Stosunki i proporcye; reguła trzech pojedyncza i składana; włoska praktyka; reguła łańcuchowa; rachunki odsetkowe; rachunki procentowe (*Interessenrechnung*).

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznik: Arytmetyka Bączalskiego dla szkół realnych i przemysłowo-handlowych.

Klasa III. Tygodniowo 2 godziny.

Reguła spółki pojedyncza i złożona; reguła mieszaniny; obliczenie eskontu weksli; obliczenie weksli zagranicznych (dewiz) według wiedeńskiej ceduły giełdowej; obliczanie efektów na giełdzie wiedeńskiej notowanych; rachunki kupna, sprzedaży i kosztów handlowych przy towarach; kalkulacje faktur pojedynczych i złożonych; obliczanie rachunków bieżących (*Conto corrent*) według metody niemieckiej, epoki i drabinkowej.

Co dwa tygodnie zadanie.

Podręcznika nie używano.

Nauka o handlu (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa II. Tygodniowo 2 godziny.

Pojęcia ogólne o towarze, wartości, cenie, pieniądzu i kredycie; pomocnicy handlowi, pełnomocnik, prokurent. Spółki handlowe: jawna, komandytowa, akcyjna i niejawna. Pośrednicy handlowi: komisant, spedytory, stręczyciel, agent, konsul. Urządzenia handlowe: firma, rejestr handlowy, księgi handlowe, izby handlowe, ustawa handlowa, sądy handlowe. Podział towarów: surowe, przerobione; przemysł wielki i domowy. Miary i wagi: system metryczny i miary sztukowe, urzędy cechownicze. Pieniądz, waluta: srebrna, złota, podwójna.

Klasa III. Tygodniowo 1 godzina.

Podział handlu: import, export, transit; hurtowny, drobiazgowy, lądowy, morski, kolonialny, wschodni, kredyt i rodzaje: rzeczowy, osobisty i kupiecki; rzeczowy, ruchomy i hipoteczny. Papiery kredytowe; imienne i na okaziciela; pożyczki państwowe i miejskie; budżet; renta, losy, obligacje indemnizacyjne, emisja, konwersja. Listy zastawne, akcje bankowe, przewozowe, przemysłowe; obligi pierwszeństwa; dewizy, waluty i losy. O bankach: interes depozytowy, przekazowy, zastawniczy, hipoteczny, wymiany. Interes giełdowe.

Podręcznik Bolesława W. Antoniewicza. Podręcznik do nauki Buchalteryi; część I-sza.

Ćwiczenia kontowe (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa II. Tygodniowo 1 godzina.

Dokumenta handlowe: Faktura: znaki monet i rozmiarów; rubrykowanie, przykłady; kopjał faktur. List przewozowy dla woźnicy, kolejowy i wodny, czyli konosament. Kwity i ostemplowanie; kwity w formie listu i sznurowe; kwity na gotówkę, towary, procenta. Weksle: sola weksel i tratta, czyli weksel przekazowy; ostemplowanie; akcept, zlecenie, umiejscowienie, adres od wypadku, pokwitowanie, allonża; protest.

Podręcznik: Buchalterya B. W. Antoniewicza.

Buchalterya (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa III. Tygodniowo 2 godziny.

Cel buchalteryi; wymagania kodeksu. Księgi pomocnicze kasowe; wekslowe: weksli do przyjęcia, do zapłacenia, terminatka, księgi kredytów otwartych; raport kasowy, inwentarz, kontrola. Księgi towarowe: magazynowa, zamówień, towarowa właściwa, komisowa, kalkulacyjna; kupna czyli faktur do zapłacenia, sprzedaży czyli faktur do przyjęcia; raport magazynowy; inwentarz kontrola. Buchalterya pojedyncza; dwa sposoby prowadzenia; saldo conto, kontrola. Buchalterya podwójna, dwa sposoby prowadzenia; kasa, memoriał, dziennik, księga główna. Bilans surowy, bilans, prace przedwstępne, zestawienie ostateczne. Przerobiono we wszystkich księgach przykład interesu jednomiesięcznego.

Podręcznika nie używano.

Korespondencya (*uczył p. Bolesław Antoniewicz*).

Klasa III. Tygodniowo 1 godzina.

Znaczenie i potrzeba korespondencyi; wiadomości i przymioty potrzebne korespondentowi, forma listów handlowych, kopjał. Przepisy pocztowe i telegraficzne. Archiwum: rubrum, dziennik podawczy. Okólniki; listy w sprawach wekslowych; zawiadomienia

o rachunkach; listy towarowe, informacyjne. Przerobiono w każdym dziale listy w języku polskim.

Podręcznika nie używano.

Geografia (*uczył p. Wojciech Michna*).

Klasa I. Tygodniowo 1 godzina.

Szczegółowe poznanie kraju rodzinnego i całej monarchii austriacko-węgierskiej w ogólnych zarysach pod względem stosunków fizycznych, topograficznych, etnograficznych i politycznych; poznanie Europy i innych części ziemi w zarysach ogólnych, na koniec objaśniano o powszednich zjawiskach, pochodzących z kształtu, położenia i ruchu ziemi.

Klasa II. Tygodniowo 1 godzina.

Szczegółowe poznanie krajów monarchii austriacko-węgierskiej pod względem ich produkcji, przemysłu i handlu, tudzież pod względem zwyczajów i obyczajów ich mieszkańców. Ogólne poznanie krajów Europy. Szczegółowe poznanie krajów środkowej i zachodnio-południowej Europy przedewszystkiem z uwzględnieniem ich przemysłu i handlu.

Kaligrafia (*uczył p. Henryk Waciego*).

Klasa I. Tygodniowo 2 godziny.

Zaczęto pojedyńczemi kreskami, uwydatniono różnicę jaka zachodzi między charakterem pisma polskiego i niemieckiego (metoda amerykańska, t. j. pisanie w takt), pojedyńcze litery małego i wielkiego abecadła, inne możliwe, a używane kształty liter, cyfr i znaków pisarskich, pisanie całych zdań wielkiem i drobnem piśmem na jednej linii.

Podręcznik : Wzory Tarczyńskiego.

Klasa II i III. (*Uczył p. L. Peszkowski*).

Powtórzenie ćwiczeń klasy I-szej, rond francuski i inne ozdobne pisma.

Franciszek Kroebl,

Dyrektor

Grono nauczycielskie szkoły handlowej.

Antoniewicz Bolesław Woysym, naczelnik rachunkowości Banku galicyjskiego dla handlu i przemysłu, uczył: nauki o handlu, ćwiczeń kontowych, buchalteryi i korespondencyi.

Michna Wojciech, dyrektor szkoły ludowej, uczył języka polskiego i geografii.

Ottmann Rudolf, kustosz biblioteki Jagiellońskiej, uczył języka niemieckiego.

Peszkowski L., nauczyciel szkół ludowych, uczył kaligrafii w klasie II-giej i III-ciej.

Rongier Paweł, nauczyciel języka francuskiego przy wyższej szkole realnej.

Stein Artur, kasyer filii Banku hipotecznego, uczył rachunków kupieckich.

Wacłęga Henryk, nauczyciel szkoły ludowej, uczył kaligrafii w klasie I-szej.

Wydział Zarządu szkoły handlowej.

WW. Teodor Baranowski, Prezes Izby handlowej, właściciel fabryki oleju, radca miejski, jako Przewodniczący.

Jan Geisler, naczelnik rachunkowości Towarzystwa wzajemnych ubezpieczeń, r. m., — jako delegaci Rady miejskiej.

Albert Mendelsburg, Wice Prezes Izby handlowej i właściciel domu bankowego, r. m.

Ernest Stockmar, właściciel apteki, r. m. — jako delegaci Izby handlowo-przemysłowej.

Stanisław Feintuch, właściciel handlu korzennego i kantoru wymiany, r. m.

Władysław Fischer, kupiec, — jako delegaci kongregacji kupieckiej.

Franciszek Kroehl, szef biura Towarzystwa wzajemnego kredytu, dyrektor szkoły.

Delegaci:

WW. Dr. Fryderyk Zoll, Prof. Uniwersytetu, r. m., jako delegat Ministerstwa oświaty.

Dr. Ferdynand Weigel, b. Prezydent miasta, adwokat krajowy, sekretarz Izby handlowo-przemysłowej, r. m., jako delegat Wydziału krajowego.

KLASYFIKACYA UCZNIÓW SZKOŁY HANDLOWEJ ZA ROK SZKOLNY 1889/90.

KLASA I.

Stopień I z odznaczeniem: Schermann Rafael Hirsch.

Śliwka Jan (uczeń firmy J. Wentzl).

Stopień I: Breitenwald Wiktor.

Cieśliski Teodor (uczeń firmy J. Nagel).

Duenntuch Abraham (uczeń firmy J. M. Himmelblau).

Finkelstein Saul Aron.

Gold Efroim Juda.

Haber Jakób.

Hubler Izak.

Kanarvogel Chaskel.

Kirschner Emil (uczeń firmy J. Birnbaum).

Kleinblatt Leib.

Kowalski Roman (uczeń firmy J. Federowicz).

Łukaszewicz Julian.

Machowski Karol.

Moor Abraham.

Muszyński Bolesław.

Niedzielski Ludwik.

Plewkiwicz Bolesław.

Wiktorski Władysław (uczeń firmy J. Wentzl).

Zamorski Emil.

Dwom uczniom pozwolono poprawiać po wakacjach z jednego przedmiotu, czterech uczniów nie uzyskało promocyi.

KLASA II.

Stopień I z odznaczeniem: Świerczewski Józef (uczeń firmy A. Schulz).

Stopień I: Bieniasz Józef Teodor.

Cieślicki Maryan.

Chudziński Tomasz (uczeń firmy G. M. Goebel & synowie).

Gross Saul.

Horowitz Salomon (uczeń firmy J. E. Horowitz).

Królikowski Aleksander (uczeń firmy St. Feintuch).

Kwieciński Antoni (uczeń firmy W. Leśniowski).

Leinkram Wolf (uczeń firmy Molkner & Raschkopf).

Machnicki Alfred.

Menschik Ignacy (uczeń firmy J. Wentzl).

Mikulski Floryan (uczeń firmy St. Gurgel).

Rieser Pinkus (uczeń firmy Z. Gleitzmann).

Schreiber Samuel (uczeń firmy St. Feintuch).

Szynglarski Władysław.

Wróbel Teofil.

Zubrzycki Władysław.

Pięciu uczniom pozwolono poprawić po wakacjach z jednego przedmiotu — dwóch nie uzyskało promocyi.

KLASA III.

Stopień I z odznaczeniem: Schiff Majer (uczeń firmy J. Przeworski).

Stopień I: Bączyński Władysław.

Buerstenbinder Izak (uczeń firmy M. Langrock).

Englaender Marek.

Gottlieb Salomon.

Immerglueck Salomon.

Kłodziński Mieczysław (uczeń firmy Mikuszewski & Zygadłowicz).

Łączyński Tadeusz (uczeń firmy W. Tomaszewski).

Sulikowski Bolesław (uczeń firmy H. Schwarz).

Walz Stanisław.

Wyżykowski Tadeusz (uczeń Bazaru krajowego).

Zinner Józef.

